

Υγεία

Η βιοσύνωση

σελ. 2

Περιβάλλον

Σήμανση στους χώρους
δουλειάς

σελ. 3

Ε Λ Λ Σ

ΔΡΑΣΗ

για **ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΑΘΗΝΑΣ • ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 70 • 6ος ΧΡΟΝΟΣ • ΜΑΡΤΙΟΣ 1998

Εργασιακό και εξωτερικό περιβάλλον Δύο όψεις του ίδιου νομίσματος

Η περιβαλλοντική διαχείριση και η διαχείριση του εργασιακού περιβάλλοντος αποκτούν σταδιακά όλο και μεγαλύτερη σημασία στο φως των εξελίξεων στον τομέα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και αντιστοίχως αυτής για την Υγεία, Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι η Οδηγία Πλαισίου για την Y&A της εργασίας (391/89) η οποία πέρασε στην ελληνική νομοθεσία με το ΠΔ 17/1996 αναφέρεται για πρώτη φορά στην διασύνδεση του εργασιακού με το ευρύτερο περιβάλλον, σε αντιδιαστολή με τα μέχρι τώρα ισχύοντα, της χωριστής δηλαδή αντιμετώπισης των δύο.

Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ως καινοτόμοι τρόποι αντιμετώπισης των επιπτώσεων στο περιβάλλον από τις παραγωγικές διαδικασίες μπορούν να ενσωματώνουν στη δομή τους και το εργασιακό περιβάλλον αφού είναι επιστημονικά αποδεκτή, πολιτικά εκφρασμένη και πρακτικά απτή η συνέχεια των δύο.

Σ' ότι αφορά στην Y&A της Εργασίας δεν έχει δημιουργηθεί ακόμη ένα διεθνές πρότυπο διαχείρισης. Αν και το 1996 θεωρήθηκε από το Διεθνές Γραφείο Εργασίας ότι ήταν ακόμη νωρίς για κάτι τέτοιο λόγω των διαφορετικών συνθηκών που επικρατούν σε κάθε χώρα, εν τούτοις εκτιμάται ότι η σταδιακή εξομοίωση των τρόπων παραγωγής δημιουργεί τις προϋποθέσεις για θέσπισή του στο εγγύς μέλλον. Πολλές χώρες έχουν ήδη

αναπτύξει προδιαγραφές και κατευθυντήριες γραμμές για την διαχείριση της Y&A της Εργασίας όπως η M. Βρετανία, η Νορβηγία, η Αυστραλία, η Ολλανδία, η Ισπανία. Πώς μπορεί όμως να επιτευχθεί η συνδιαχείριση του εργασιακού και του ευρύτερου περιβάλλοντος; Ποιά είναι τα κίνητρα για τις επιχειρήσεις και ποιά η αλληλεπίδραση μεταξύ των δύο; Αυτού του είδους η γνώση είναι ακόμη ελλιπής αλλά είναι ζωτικής σημασίας.

Ελατήρια και κίνητρα εφαρμογής μοντέλων διαχείρισης:

1. Για το εξωτερικό περιβάλλον

- Αυξημένη πίεση από το Κράτος ή την Αυτοδιοίκηση μέσω της διαδικασίας αδειοδότησης.

- Η αγορά, μέσω της ζήτησης περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων.

- Αντίστοιχη απαίτηση για περιβαλλοντικά φιλικές παραγωγικές διαδικασίες.

- Αύξηση του κόστους λόγω της φορολόγησης της παραγωγής αποβλήτων, του κόστους ενεργειών εξυγείανσης του εδάφους κ.λπ.

- Εισαγωγή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις χρηματοδοτήσεις.

2. Για το εργασιακό περιβάλλον

- Η ασφάλεια και η υγεία έναντι κινδύνων που είναι συνυφασμένοι με ορισμένες παραγωγικές διαδικασίες.

- Η ελκτικότητα που οι επιχειρήσεις θέλουν να έχουν στην αγορά και η βέλτιστη αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων.

- Η άμεση συμμετοχή των

εργαζομένων και των εκπροσώπων τους.

- Η επιθυμία τήρησης των προβλεπομένων από την νομοθεσία.

- Η ύπαρξη καλών σχέσεων με τις Επιθεωρήσεις εργασίας.

Η ασφάλεια στην εργασία είναι παράγοντας το ίδιο σημαντικός με την παραγωγικότητα. Εκτός αυτού μεταβολές στις παραγωγικές διαδικασίες έχουν αντίκτυπο τόσο στο εξωτερικό περιβάλλον όσο και στο εργασιακό.

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα μιας χαρτοβιομηχανίας στη Δανία όπου εισήγαγαν μία νέα διαδικασία για την εξοικονόμηση νερού μέσω της επανακυκλοφορίας στο Εργοστάσιο. Το σύστημα αυτό απέδωσε αλλά δημιουργησε σοβαρά προβλήματα υγείας στους εργαζόμενους λόγω της ανάπτυξης βακτηριδίων. Πρόκειται για μια λύση με περιβαλλοντική αξία αλλά προβληματική για το εργασιακό περιβάλλον. Και δεν είναι το μοναδικό παράδειγμα.

Τέτοια γεγονότα αναδεικνύουν στην πράξη την ανάγκη της συνδιαχείρισης. Η εξεύρεση τρόπων συνδιαχείρισης εξαρτάται άμεσα από την σημασία που κάθε επιχείριση δίνει στα δύο ζητήματα και η οποία πρέπει να είναι ισοδύναμη.

Παραδείγματα κοινών δράσεων

- Έλεγχος και εξοικονόμηση πρώτων υλών και υλικών.

- Έλεγχος διαδικασιών.

- Αντικατάσταση επικινδύνων ουσιών στην παραγωγή και τα προϊόντα.

- Πρόληψη και έλεγχος των

εκπομπών και της παραγωγής αποβλήτων.

- Προβλήματα θορύβου και δονήσεων.

- Βιολογικοί παράγοντες.

- Ακτινοβολία.

- Πρόληψη στην πηγή.

- Σωστή συλλογή των χημικών αποβλήτων.

- Καταγραφή ατυχημάτων και αστοχών.

- Ανάλογη ρύθμιση των θεμάτων εργασιακού και ευρύτερου περιβάλλοντος για παράδειγμα σ' ότι αφορά στην αποθήκευση ή την χρήση επικινδύνων ουσιών ή την πρόληψη βιομηχανικών ατυχημάτων.

- Έλεγχος των συνθηκών περιβάλλοντος και των εργασιακών συνθηκών.

- Προαγωγή της ασφάλειας στο εσωτερικό και το εξωτερικό της επιχείρισης.

Για την δημιουργία συνέργειας στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων που έχουν διττό χαρακτήρα η πρόκληση έγκειται στην ολιστική αντιμετώπισή τους και την δημιουργία προϋποθέσεων για μια κοινή λύση για την οποία είναι αναγκαία η γνώση και η ικανότητα διεπιστημονικής προσέγγισης.

Η συμμετοχή των εργαζομένων είναι απολύτως αναγκαία. Οι εργαζόμενοι μπορούν να συμμετέχουν με διαφόρους τρόπους στα συστήματα διαχείρισης τόσο απ' ευθείας, όσο και μέσω των εκπροσώπων τους στις επιτροπές Y&A, στα Εργασιακά Συμβούλια και μέσω των συνδικάτων τους.

Η ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΘΟΡΥΒΟ

Το 1986 τό Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την πρώτη Ευρωπαϊκή Οδηγία σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία. Η Οδηγία αυτή είναι η 86/188/EOK και εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζόμενους (εκτός των πληρωμάτων σκαφών και αεροσκαφών).

Η εναρμόνιση της νομοθεσίας της Χώρας μας προς τις διατάξεις της εν λόγω Οδηγίας, έγινε με το Π.Δ. 85/18.3.1991 "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω της έκθεσής τους στο θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/EOK".

Το Προεδρικό Διάταγμα περιλαμβάνει 14 άρθρα στα οποία γίνεται η περιγραφή των υποχρεώσεων εργοδοσίας - εργαζομένων για την πρόληψη της θορυβογενούς βαρυκοΐας.

Ορια έκθεσης

Το Π.Δ. 85/1991 σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Οδηγία, προβλέπει κύρια τη μείωση του θορύβου στην πηγή έτσι ώστε η ημερήσια ατομική ηχοέκθεση του εργαζομένου να μην υπερβαίνει τα όρια και να χρησιμοποιούνται Μέσα Ατομικής Προστασίας της Ακοής.

Όταν η ηχοέκθεση του εργαζομένου είναι ενδεχόμενο να υπερβαίνει τα 85 dB(A) πρέπει ο εργοδότης να θέτει στην διάθεση των εργαζομένων Μέσα Ατομικής Προστασίας της Ακοής.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΒΥΣΣΙΝΩΣΗΣ ΣΕ ΚΛΩΣΤΟΪΦΑΝΤΟΥΡΓΙΕΣ ΣΤΗΝ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ

Η βισσίνωση είναι μια ασθένεια του αναπνευστικού συστήματος που προσβάλλει τους εργάτες και τις εργάτριες βαμβακιού αλλά και τους εργαζόμενους στο λινάρι, το μαλακό καννάβι και το σίζαλ.

Το λινάρι χρησιμοποιείται για λινά υφάσματα, στην βιοτεχνία νήματος για σχοινί, σπάγγο, κλωστή, λάστιχα, μουσαμάδες, δίχτυα. Το καννάβι χρησιμοποιείται στην βιοτεχνία σχοινιού, ενώ το σίζαλ στην κατασκευή ταπήτων, τσόχας, βάττας και ρουχισμού.

Η βισσίνωση είναι αναγνωρισμένη επαγγελματική ασθένεια (Άρθρο 40 του Κανονισμού Αθενείας του ΙΚΑ) και υπάγεται στις πνευμονοκονιώσεις από εισπνοή φυτικής (οργανικής) σκόνης.

Χαρακτηριστικές εκδηλώσεις της είναι:

- ο βήχας
- η οξεία δύσπνοια,
- ο πυρετός την πρώτη εργάσιμη μέρα της εβδομάδας (σπάνια λαχανιασμα και σφίξιμο στον θώρακα) και
- τέλος μόνιμη ανα-

πνευστική ανεπάρκεια
• αναπτηρία.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η μελέτη που εκπονήθηκε από την κα. Α. Σωτήρη, Ιατρό Πνευμονολόγο, και αποτέλεσε αντικείμενο διαδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων (Ιατρική Σχολή).

Κατά την διάρκεια της μελέτης εξετάσθηκαν 440 εργαζόμενοι σε εργοστάσιο παραγωγής βαμβακερού νήματος, με αποκλειστική πρώτη ύλη το βαμβάκι.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης αυτής και τις πρόσφατες απώφεις από ανάλογες έρευνες, υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι: κύρια βλάβη στους πνεύμονες των εργατών βαμβακιού την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά την διακοπή του Σαββατοκύριακου, είναι η κυψελίτιδα, τουλάχιστον για το χρονικό διάστημα των 4 ωρών μετά την έναρξη εργασίας.

Από τους αιματολογικούς δείκτες, σημειώνεται μια αύξηση του αριθμού των πολυμορφοπυρήνων μέσα στις 4 πρώτες και

ώρες, που πιθανότατα σχετίζεται με την φλεγόμενη στους πνεύμονες.

Ωστόσο είναι ανάγκη τα στοιχεία αυτά να διερευνηθούν σε μεγαλύτερη έκταση και με περισσότερο ευαίσθητους δείκτες της αναπνευστικής λειτουργίας των εργαζομένων στον κλάδο αυτό.

Προς την κατεύθυνση αυτή ελπίζουμε να ενεργοποιηθούν οι αρμόδιοι - τουλάχιστον στο όνομα φορείς - αντί να αυτοκαταργηθούν (όπως το Ινστιτούτο Ερευνας Νοσημάτων Θώρακος - Υγιεινής και Ασφάλειας των εργαζομένων του Υπουργείου Υγείας, τα ειδικά νοσοκομεία Νοσημάτων Θώρακος του ΕΣΥ, οι αρμόδιες υπηρεσίες Ιατρικής της Εργασίας (;) του ΙΚΑ, το ΕΛΙΝΥΑΕ...

Εμείς τους προτρέπουμε προκειμένου ν' ανταποκριθούν στον ρόλο τους και να καλύψουν τέτοιες ανάγκες ζωτικής αφού σχετίζονται με την ίδια την υγεία και την ζωή των εργαζομένων.

Σήμανση στους χώρους δουλειάς

Η πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη σωστή συμπεριφορά των εργαζομένων σε όλες τις θέσεις και τους χώρους εργασίας. Τα σήματα ασφάλειας και υγείας παίζουν σπουδαίο ρόλο για την επίτευξη αυτού του στόχου, αφού με την κατάλληλη χρήση του προσελκύουν την προσοχή των εργαζομένων προειδοποιώντας τους για τους υπάρχοντες κινδύνους ή υπενθυμίζοντάς τους συγκεκριμένες οδηγίες.

Με την κατάλληλη σήμανση μπορούν να μειωθούν δραστικά τα εργατικά ατυχήματα και οι επαγγελματικές ασθένειες, με όλες τις ευμενείς συνέπειες που θα έχει αυτό όχι μόνο για τους εργαζόμενους, αλλά και για την ομαλή λειτουργία και παραγωγικότητα της επιχείρησης.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η χρήση των σημάτων ασφάλειας και υγείας δεν μπορεί κατά κανένα τρόπο να υποκαταστήσει ή να περιορίσει τη λήψη των αναγκαίων προληπτικών μέτρων.

Για το λόγο αυτό όταν οι υπαρκτοί, ή πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να

μειωθούν με τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας, ο εργοδό-

και υγείας μετάξυ των χωρών να μειωθούν σημαντικά και να μην αποτελούν παράγοντες ανασφάλειας κατά την ελεύθερη κυκλοφορία

105/95, που καταργεί το προηγούμενο και δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 67/A/10.4.1995 με τίτλο:

“Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/ και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/EOK”.

Το Π.Δ. 105/95 περιλαμβάνει σε σχέση με το καταργηθέν Π.Δ. 422/79:

- Περισσότερες απαγορευτικές και προειδοποιητικές πινακίδες, καθώς και πινακίδες υποχρεώσεων.
- Εισάγει νέες πινακίδες, που αφορούν το πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό.
- Καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές σχετικά με:

1) Την επισήμανση δοχείων και σωληνώσεων.

2) Την αναγνώριση και τον εντοπισμό του πυροσβεστικού εξοπλισμού.

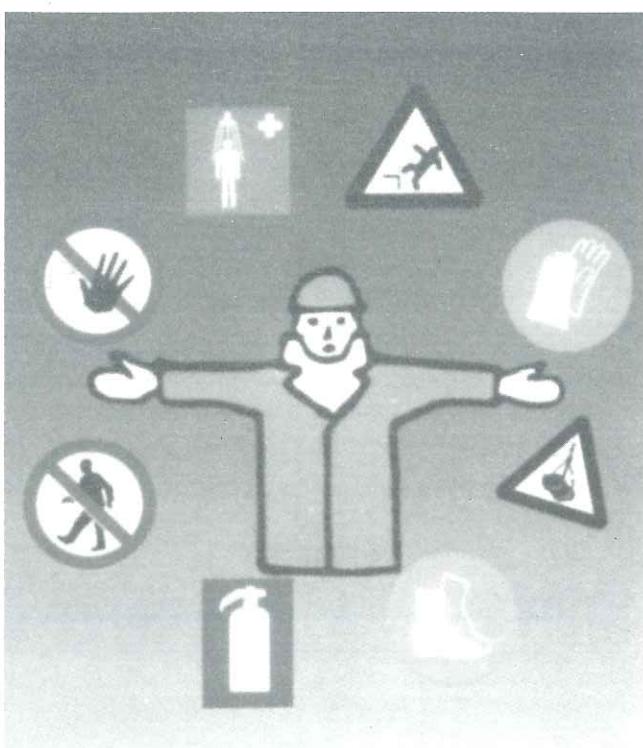
3) Τη σήμανση εμποδίων, επικίνδυνων σημείων και οδών κυκλοφορίας.

4) Τα φωτεινά και ηχητικά σήματα.

5) Την προφορική ανακοίνωση.

6) Τα σήματα με χειρονομίες.

Περισσότερα στο σχετικό έντυπο του Υπουργείου Εργασίας.

της πρέπει να προβλέπει και να εξασφαλίζει την ύπαρξη σήμανσης ασφάλειας και υγείας κατά την εργασία και η συμπεριφορά των εργαζομένων να προσαρμόζεται ανάλογα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέδωσε μέχρι σήμερα δύο οδηγίες για τη σήμανση ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας με κύριο στόχο:

- Οι πολυάριθμες διαφορές που υφίστανται στον τομέα της σήμανσης ασφάλειας

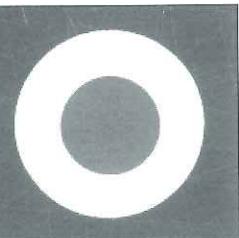
των εργαζομένων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.

- Η χρησιμοποίηση κατά την εργασία εναρμονισμένων σημάτων να οδηγήσει στην ελαχιστοποίηση των κινδύνων που μπορεί να προέλθουν από τις γλωσσικές και πολιτιστικές διαφορές των εργαζομένων.

Η χώρα μας για την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με τις οδηγίες αυτές εξέδωσε αρχικά το Π.Δ. 422/79 και αργότερα το π.δ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΆΛλα

3ο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για την Υγεία και Ασφάλεια

Oviedo, 23-26 Σεπτεμβρίου 1998

Το Φόρουμ απευθύνεται σε όλους όσους ασχολούνται με την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων όπως: **τεχνικούς ασφάλειας, γιατρούς εργασίας, επιθεωρητές εργασίας και άλλες ειδικότητες που εμπλέκονται άμεσα με αυτά τα ζητήματα.**

Απευθύνεται επίσης σε συνδικαλιστές, εργοδότες και υπηρεσιακούς παράγοντες.

Προθεσμία για την υποβολή περίληψης εισήγησης **31 Μαρτίου 1998**. Προθεσμία δήλωσης συμμετοχής **30 Μαΐου 1998**.

Για πληροφορίες: Τηλ: +(34) 85230270
Fax: +(34) 85232135

**Θερινό Οικολογικό
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Χάλκη, 6-24 Ιουλίου 1998**

Το Γραφείο Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης του ΕΜΠ, σε συνεργασία με το Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών (ΔΙΠΕ), διοργανώνουν

στη Χάλκη των Δωδεκανήσων, ένα ελεύθερο κύκλο σπουδών με θέμα το περιβάλλον και τη σύγχρονη οικολογική σκέψη.

Το «Θερινό Οικολογικό Πανεπιστήμιο» διαρκεί τρεις εβδομάδες κα απευθύνεται σε κάθε ευαίσθητο πολίτη που θέλει να επεκτείνει και να επικαιροποιήσει τις γνώσεις του, αλλά απαιτεί ένα μίνιμουμ βασικής εκπαίδευσης (πανεπιστημιακού κατά προτίμηση επιπέδου).

Εγγραφές μέχρι 10 Απριλίου 1998.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα 38 45 330 και 38 44 653.

Ιδιοκτήτης: ΕΚΑ
Εκδότης:
Γρηγόρης Φελώνης

Πρόεδρος ΕΚΑ

Την "ΔΡΑΣΗ"
επιμελούνται οι
υπεύθυνοι
των Τμημάτων Περιβάλ-
λοντος

Χριστίνα Θεοχάρη
Υγιεινής & Ασφάλειας
της Εργασίας
Χρήστος Χατζής
Τιμή Τεύχους Δρχ. 1

Διάθεση:
ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β
104 33 ΑΘΗΝΑ
Τ 88 36 917, 88 41 818,
FAX: 88 39 271

Επιτρέπεται η χωρίς
άδεια αναδημοσίευση ή
αναπαραγωγή μέρους
του φυλλαδίου, με μόνη
υποχρέωση την
αναφορά της πηγής.

Ταξιδεύοντας στο INTERNET

natura

Η 11η Γενική Δ/ση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που ασχολείται με τα ζητήματα περιβάλλοντος απέκτησε σελίδα στο INTERNET η οποία χωρίζεται σε 4 ενότητες:

- **Δίκτυο NATURA 2000:** Περιλαμβάνει εισαγωγή στο Natura 2000, την οδηγία για τις περιοχές και το εγχειρίδιο για τους βιοτόπους.
- **Νομοθεσία της Ε.Ε. για τη φύση:** Αναφέρεται εν συντομίᾳ στα εργαλεία της Ε.Ε. για την διατήρηση της φύσης από το 1984 και εντεύθεν. Γίνεται αναφορά επίσης στα προγράμματα που χρηματοδοτήθηκαν από το Life από το 1992.
- **Υπηρεσίες προστασίας της φύσης:** Δίνει όλους τους υπεύθυνους για την εφαρμογή της οδηγίας για τους βιοτόπους στα Κράτη Μέλη.

Για περσσότερα στη σελίδα:
<http://eurorpa.eu.int/en/comm/dg11/nature/home.htm>